Ασκητές μέσα στον κόσμο Γ’: Σοφία Παναγιωτίδου

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 9 Αυγούστου, 2022

(Ὁ βίος της γράφτηκε ἀπό τήν ἐγγονή της Σοφία).

Γεννήθηκε τό 1912 στήν Νεοκαισάρεια τοῦ Πόντου. Καταγόταν ἀπό εὔπορη οἰκογένεια. Οἱ γονεῖς της, Ἰωάννης Κυριλλίδης καί Ἀθηνᾶ, ἄν καί κατά κόσμον πλούσιοι καί εὐγενεῖς, εἶχαν τό σπιτικό τους πάντα ἀνοιχτό γιά κάθε ἀνάγκη πρός τόν πλησίον τους. Ἡ μητέρα της Ἀθηνᾶ, εἶχε τελειώσει τό Γαλλικό Κολλέγιο. Ὡς μαία βοήθησε ἑκατοντάδες γυναῖκες πάνω στήν γέννα. Ὁ πατέρας της ἦταν κάτοχος πολλῶν στρεμμάτων γῆς, μέ μεγάλη περουσία. Παρά τήν εὐγενική τους καταγωγή καί τήν οἰκονομική τους εὐμάρεια, παρέμειναν ἁπλοί, γεμᾶτοι ψυχικά χαρίσματα, ἀλληλοβοήθειας καί συμπόνοιας. Ἀπό τά ἑπτά παιδιά, πού ἀπέκτησαν, τά τέσσερα ἐπέστρεψαν στήν Ἑλλάδα μέ τόν ξερριζωμό. Τρία κορίτσια· ἡ Σοφία, ἡ Μαρία, ἡ Παρθένα καί ὁ Γεώργιος. Ἡ Σοφία ἦταν ἡ μεγαλύτερη ἀπό τίς ἀδελφές της καί μικρότερη ἀπό τόν Γιώργιο.
Ὅταν ἡ Σοφία ἦταν στόν Πόντο μικρή, ἡλικίας 6-7 ἐτῶν, συνέβη ἕνα θαῦμα. Μία Τουρκάλα πιστή γυναῖκα, ζητᾶ ἀπ’ τήν μικρή Σοφία νά τῆς φέρη χῶμα ἀπό τήν Ἐκκλησία τοῦ Προφήτη Ἠλία. Αὐτή ἐπειδή ἦταν μικρούλα, ξέχασε. Ἡ Τουρκάλα τήν ρωτᾶ: «Σοφία, ἔφερες τό χῶμα πού σοῦ ζήτησα, παιδί μου;». Ἡ γυναῖκα αὐτή ἦταν τυφλή καί πίστευε πώς, ἄν ἔβαζε στά μάτια της ἀπ’ τό ἁγιασμένο τοῦτο χῶμα, θά μποροῦσε νά ξαναδῆ! Ἡ Σοφία γιά νά μήν τήν στενοχωρήση, παίρνει ἀπ’ τό κατώφλι τῆς Τουρκάλας χῶμα καί τῆς τό δίνει, καί ὤ! τοῦ θαύματος!!! Ἡ Τουρκάλα ξαναβρῆκε τό φῶς της.

Τό 1924 ἡ 12χρονη Σοφία φτάνει στήν Ἑλλάδα μέ τήν οἰκογένειά της, μετά ἀπό φοβερές συνθῆκες καί ταλαιπωρία. Ἐγκαταστάθηκε στό χωριό Μαυροχώρι τοῦ Νομοῦ Καστοριᾶς. Οἱ συνθῆκες πολύ δύσκολες καί ἐπίπονες γιά ὅλους τούς πρόσφυγες τοῦ Πόντου. Παντρεύτηκε, ὅταν ἐνηλικιώθηκε τόν Ἡρακλή Παναγιωτίδη. Ἕνα πάμφτωχο, ὀρφανό, ὅμορφο παλληκάρι, τό μικρότερο ἀπό τά δέκα ἀδέλφια του, ὁ ὁποῖος ἦρθε κι αὐτός πρόσφυγας ἀπό τήν Σένε, ἕνα ὀρεινό χωριό στήν Ἐπαρχία τοῦ Νομοῦ Σεβάστειας τοῦ Πόντου. Ἀπέκτησαν τρία ἀγόρια, τόν Γεώργιο (1943), τόν Ἰωάννη (1945) καί τόν Διονύσιο (1947). Ὁ γυιός της Ἰωάννης Παναγιωτίδης ἔλεγε ὅτι, ὅταν ἦταν παιδί, «κάθε βράδυ τόν ἔβαζε νά τούς διαβάζη χωρία τῆς Ἁγίας Γραφῆς».
Μετά τόν γάμο της μένει πλέον στό χωριό Μελάνθιο Καστοριᾶς μαζί μέ πολλές

οἰκογένειες φερμένες ἀπ’ τόν Πόντο, οἱ περισσότεροι συγγενεῖς μεταξύ τους. Δούλεψαν, πάλεψαν τίμια, δίκαια, γιά νά ὀρθοποδήσουν τά δύσκολα καί σκληρά ἐκεῖνα χρόνια. Ἄνθρωποι πιστοί, τίμιοι, ἁπλοί, μέ ἀγάπη πρός τόν Κύριο καί τόν πλησίον. Ἀγωνίζονταν καί μοχθοῦσαν γιά τήν ἐπιβίωσή τους, χωρίς νά ξεχνοῦν βέβαια καί νά βοηθοῦν πάντα ὅσους εἶχαν ἀνάγκη. Τό χωριό γιά ἐκεῖνα τά χρόνια ἦταν ἕνα μικρός παράδεισος! Ἄφθονα ξύλα, κρύα νερά καί καθαρός ἀέρας.

Ἡ κυρα-Σοφία ἦταν ἄνθρωπος τῆς προσφορᾶς, ἐλεήμων ψυχή μέχρι τό τέλος τῆς ζωῆς της. Ἀπό μαρτυρίες τῆς ἀγαπητῆς φίλης καί γνωστῆς της ἀπό τό 1984 ἐθελόντριας Προϊσταμένης τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ Καστοριᾶς κυρίας Κογιώνη Καίτης. «ἡ Σοφία ἦταν γι’ αὐτούς ὁ ἀρχηγός τοῦ Σώματος. Τό κτίριο τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ Καστοριᾶς στεγάζεται μέχρι καί σήμερα ἀπέναντι ἀπό τό σπίτι τῆς κυρα-Σοφίας. Πρωΐ-πρωΐ τόν χειμώνα ἡ Σοφία ἀνάβει τήν σόμπα τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, γιά νά βροῦν ζέστη γιατροί καί νοσοκόμοι. Τούς ἑτοιμάζει ζεστό τσάϊ τίς κρύες ἡμέρες τοῦ χειμῶνα, ἐνῶ τό καλοκαίρι δροσερό νεράκι. Τό κουζινάκι ἀπό πίσω, γι’ αὐτήν εἶχε γίνει τό μέσον ἑτοιμασίας γιά τίς ἀγαθοεργίες της. Ἐκεῖ ἑτοίμαζε κρεμοῦλες καί ρυζόγαλα γιά τους ἀρρώστους τοῦ Γηροκομείου καί τοῦ Νοσοκομείου τῆς πόλης. Ἐκεῖ γέμιζε τό ψυγεῖο τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ μέ μπουκάλια κρύο νερό, γιά νά τρέχη μέ τήν εὐλογημένη τσαντούλα της, νά προσφέρη κάθε Τετάρτη στή Λαϊκή ἀγορά στίς ψυχές πού δούλευαν ἐκεῖ. Τό ἴδιο βέβαια ἔκανε καί παλαιότερα μέ τήν βοήθεια ἀπ’ τίς νυφούλες της, ὅπως τίς ἀποκαλοῦσε. Γέμιζε δηλαδή τά ψυγεῖα τους καί τό πρωΐ ἔτρεχε νά ξεδιψάση τόν κόσμο τῆς Λαϊκῆς ἀγορᾶς. Ὅλο αὐτό πού συνέβαινε μέ τά μπουκάλια τοῦ νεροῦ, ἦταν ἕνα δικό της τάμα πού εἶχε κάνει ὡς παιδί στόν Πόντο. Ἐκεῖ ἡ Σοφία ἐρχόμενη ἀπό τόν Πόντο στήν Ἑλλάδα, ἔμεινε διψασμένη γιά πάρα πολλές ὧρες καί παρακαλοῦσε τήν μαννούλα της γιά λίγο νεράκι. Τότε ἕνας φιλότιμος καί πονόψυχος Τοῦρκος, ἔδωσε ἀπ’ τό παγούρι του στήν μικρή Σοφία καί ξεδίψασε. Ἀπό τότε ὑποσχέθηκε νά μήν ἀφήση ἄνθρωπο διψασμένο στήν ζωή της».

Ἡ Σοφία νήστευε αὐστηρά, ἀγαποῦσε τήν Ἐκκλησία καί φρόντιζε γι’ αὐτήν. Ἔπαιρνε μία μικρή σύνταξη τοῦ ΟΓΑ τήν ὁποία βέβαια σκορποῦσε ἁπλόχερα στούς φτωχούς. Τόν ἑαυτό της δέν τόν σκεπτόταν καθόλου. Οἱ νύφες της τῆς ἀγόραζαν τά πάντα, ἀλλά αὐτή δέν κρατοῦσε τίποτε γι’ αὐτήν. Τά μοίραζε σ’ ὅσους εἶχαν ἀνάγκη. Ἡ εὐλογημένη τσαντούλα της γέμιζε εὐλογίες πολλές γιά τό Νοσοκομεῖο καί τό Γηροκομεῖο. Ρωτοῦσε τούς ἀρρώστους τί χρειάζονται, κι αὐτή τούς τό πρόσφερε ἀπό καρδίας. Τήν περίμεναν μέ χαρά. Τούς ἔκοβε τά νύχια, τούς ἔπλενε, τούς πρόσφερε ὅ,τι εἶχαν ἀνάγκη. Μία φορά ἔβγαλε τά ροῦχα της γιά νά ντύση μία γιαγιά πού ἔφευγε ἀπ’ τό νοσοκομεῖο. Αὐτή φόρεσε τήν στολή τοῦ νοσοκόμου καί φυσικά μή μπορώντας νά κάνη ἀλλοιῶς, ἔφτασε στό σπίτι της μέ τό ἀσθενοφόρο. Ὁ ὁδηγός τοῦ ἀσθενοφόρου τήν γνώριζε καλά καί δέν μποροῦσε νά τῆς χαλάση χατίρι.

Μία κρύα ἡμέρα τοῦ χειμώνα, κάποιος περίμενε στά ΚΤΕΛ τῆς Καστοριᾶς, πού μέχρι καί σήμερα βρίσκονται λίγο πιό κάτω ἀπό τό σπίτι τῆς Σοφίας. ὁ ἄνθρωπος, λοιπόν,

αὐτός δέν φοροῦσε παλτό καί φαινόταν νά κρυώνει. Ἡ Σοφία πού τόν παρακολουθοῦσε ἀπό τό παράθυρο τοῦ δωματίου της, πού ἔβλεπε στά ΚΤΕΛ, ἔβγαλε ἀπ' τήν ντουλάπα της τό καλό παλτό τοῦ ἀντρός της, τοῦ Ἡρακλῆ, καί κατέβηκε νά τοῦ τό δώση. Ὅταν κάποια στιγμή τό ἀναζήτησε ὁ ἄνδρας της, αὐτή μέ τόν μοναδικό της τρόπο τοῦ λέει: «Κάπου Ηρακλή θά τό ξέχασες, ἔχω πολύ καιρό νά τό δῶ». Εἶχε 6 βιβλιάρια κρυφά, τά ὁποῖα τά εἶχε ἀναθέσει σέ μία κυρία γιά 6 ὀρφανά παιδιά. Ἐπί πλέον μέ τήν βοήθειά τῆς Ἐκκλησίας βοήθησε κάποιο ἄλλο ὀρφανό στόν γάμο του, ἀγοράζοντας ἔπιπλα καί ἠλεκτρικά.

Τιμήθηκε γιά τήν προσφορά της ἀπ' τόν Ἐρυθρό Σταυρό μέ τιμητική πλακέττα, ἄν καί τέτοιου εἴδους ἐκδηλώσεις δέν τήν ἀνάπαυαν καθόλου. Κάποια στιγμή, εἶπε στήν κυρία Καίτη Κογιώνη: «Ἀπό ἐδῶ καί πέρα δέν θά μπορῶ νά προσφέρω στό Σῶμα, γιατί ἔταξα στόν μεγάλο μου γυιό Γεώργιο τήν καμπάνα τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου τοῦ χωριοῦ μου». Ὁ γυιός της Γεώργιος Παναγιωτίδης ἔχτισε στήν εἴσοδο στό χωρίο Μελάνθιο, στήν περιοχή Γυαλόγα Μελανθίου, 24 χιλ. ΝΔ τῆς Καστοριᾶς Ναό, πρός τιμήν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου. Ἐγκαινιάστηκε τό 1991 ἀπό τόν μακαριστό Μητροπολίτη Καστοριᾶς κ. Γρηγόριο τόν Γ΄ καί ἀπό τό 2008 λειτουργεῖ ὡς γυναικεῖο Μοναστήρι, ὅπου ἐγκαταβιώνουν δύο μοναχές, ἡ γερόντισσα Γαβριηλία, ἡ ὁποία εἶναι καί Ἡγουμένη καί ἡ ἀδελφή Ἰλαρία. Τά ἐγκαίνια τῆς Ἱερᾶς Μονῆς πραγματοποιήθηκαν στίς 19/07/2008, ἀπό τόν Μητροπολίτη μας κ. Σεραφείμ. Τό Καθολικό τῆς Μονῆς ἀποτελεῖ μία ὄμορφη σταυροειδής βασιλική μέ τροῦλλο, ἕνα πραγματικό στολίδι γιά τό χωριό Μελάνθιο καί τόν Νομό μας.

Νά σημειώσω ἐδῶ ὅτι ὁ γυιός της Γεώργιος, ζήτησε ἀπό τόν μακαριστό Μητροπολίτη Καστοριᾶς κ. Γρηγόριο Παπουτσόπουλο νά συντομεύση τά ἐγκαίνια τοῦ Ναοῦ, λόγῳ τῆς ἀρρώστειας τῆς μητέρας του, κι ὁ ἴδος τοῦ ἀπάνητσε: «Μήν ἀνησυχῆς, Γεώργιε, ἡ κυρα- Σοφία θά πεθάνη μετά ἀπό ἕνα χρόνο». Πράγματι, τά ἐγκαίνια τοῦ Ναοῦ ἔγιναν στίς 30 Ἰουνίου 1991 καί ἡ Σοφία πέθανε στίς 30 Ἰουλίου 1992. Μετά ἀκριβῶς ἀπό 13 μῆνες!

Εἶπε στήν κυρία Καίτη Κογιώνη, ἄν ὁ Θεός πάρη πρῶτα τόν Ἡρακλή, θά βάλω μία ἐπιγραφή ἔξω ἀπό τό σπίτι μου, πού νά γράφη: «Ὅποιος δέν ἔχει νά φάη καί νά κοιμηθῆ, ἄς ἔλθει ἐδῶ». Κοίμιζε ἀστέγους κάτω ἀπό τό διαμέρισμά της, χωρίς νά γνωρίζη ὁ ἄντρας της καί τά παιδιά της πού ἔμεναν στήν ἴδια οἰκοδομή. Εἶχε μετατραπῆ τό ὑπόγειο τοῦ σπιτιοῦ της σέ μικρό πανδοχεῖο. Τούς πρόσφερε φαγητό, νερό, σκεπάσματα. Κάποιες φορές τούς πήγαινε σέ κοντινό ξενοδοχεῖο καί τους πρόσφερε ὡς καλός Σαμαρείτης τά πάντα, ἔτσι ὥστε νά μήν γίνη ἀντιληπτή. Δέν ὑπῆρχε ἄνθρωπος, πού νά περάση ἀπό τό σπίτι της καί νά μήν τοῦ προσφέρη ἔστω κι ἕνα ποτήρι νερό.

Ἀγαποῦσε τά ζῶα. Τάϊζε τά πουλάκια καί μυρμηγκάκια. Μάλωνε τούς ἀνθρώπους τοῦ σπιτιοῦ της, ἄν εὕρισκε στά σκουπίδια φαγητό, ψωμί ἤ ὁ,τιδήποτε φαγώσιμο. Ἄνοιγε

τίς σακοῦλες μέ τά εὐλογημένα χεράκια της καί ἔψαχνε μήπως καί πεταχτεῖ ὁ,τιδήποτε. Ἔτρωγε τίς μασημένες μπουκιές τῶν ἄλλων στό τραπέζι, γιά νά μήν πεταχτοῦν. Δέν σιχαινόταν καθόλου. «Νά μήν σιχαίνεσαι, ἔλεγε, εἶναι ἁμαρτία». Τά ψιχουλάκια ἀπό τό τραπέζι τά μάζευε στήν ποδιά της καί τάϊζε τά πουλάκια.

Μέ τήν ἐγγονή της Κυριακή τοῦ Ἰωάννη, προστάτευε τά ἀδέσποτα ζῶα καί τά φρόντιζε μέ ἀγάπη. «Νά, ἐδῶ θά τά ἔχωμε, θά τά ταΐζωμε καί θά τά δίνωμε νεράκι». (Σέ ἕνα μέρος κοντά στήν Ἐκκλησία τῆς γειτονιᾶς Πέτρου καί Παύλου).

Δίπλα ἀκριβῶς ἀπό τόν Ἐρυθρό Σταυρό, βρίσκεται τό Ἐκκλησάκι τῶν Πρωτοκορυφαίων Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου, τό ὁποῖο καί φρόντιζε. Ἄναβε τά καντήλια. Τό ἄνοιγε καί τό ἔκλεινε ἡ ἴδια. Πολύς κόσμος μέχρι καί σήμερα σταματᾶ ν' ἀνάψη τό κεράκι του καί νά προσευχηθῆ ζητώντας τήν βοήθεια τῶν Ἁγίων. Διηγεῖται ἡ ἐγγονή της Σοφία: «Καμμιά φορά μ' ἔπαιρνε καί μένα μαζί της. Θυμᾶμαι ὡς παιδί, ἔβλεπα μέ φόβο καί τρόμο τήν εἰκόνα πού παρουσιάζεται ἡ κόλαση! «Ἐδῶ, παιδί μου θά βρεθοῦν, ὅσοι δέν μετανοήσουν», μοῦ ἔλεγε ἡ γιαγιά μου. Ὅταν ὁ ἄντρας της τῆς ἔδινε χρήματα γιά νά ψωνίση γιά τήν ἴδια κάποια ροῦχα, αὐτή ἀγόραζε «εἰκονικά» σέ συνεργασία μέ τόν ἰδιοκτήτη τοῦ καταστήματος κ. Ἀϊβανούλη Παντελῆ, πού ὑπεραγαποῦσε. Ἔδινε τά χρήματα καί τά ροῦχα, πού ἀγόραζε γι' αὐτήν καί ὕστερα ἀγόραζε ἄλλα ροῦχα καί τά μοίραζε στους φτωχούς. Τέτοιου εἴδους συνεργασία εἶχε πολλές φορές μέ τόν κ. Παντελῆ. Ἡ χαρά της ἦταν ἡ βοήθεια πρός τόν συνάνθρωπο. Δοτική, ἁπλῆ, μέ μεγάλη καρδιά πρός ὅλους.

Κάθε φορά πού περνοῦσε ἀπό Ἐκκλησία μέ τόν ἐγγονό της Νικόλαο, ἔλεγε: «Ἐδῶ εἶναι ἄγγελος Κυρίου, νά τόν χαιρετᾶς καί νά φεύγης». Ὁ ἐγγονός της Ἡρακλῆς Παναγιωτίδης τοῦ Γεωργίου, ὁ πρῶτος ἐγγονός τῆς οἰκογενείας, μοῦ εἶπε ὅτι ὅταν ἦταν 14 ἐτῶν παιδί, εἶδε τήν γιαγιά νά γυρνᾶ στό σπίτι ξυπόλυτη καί τήν ρωτᾶ: «Ποῦ εἶνα τά παπούτσια σου γιαγιά;». Κι αὐτή τοῦ λέει: «Νά, ἦταν μία ἐκεῖ στά φανάρια (λίγο πιό κάτω ἀπο τό σπίτι της) καί τά ἔβγαλα καί τῆς τά ἔδωσα παιδί μου». Ἀπόσταση 200 μέτρων. Ὅταν πιά μεγάλωσε ὁ Νικόλαος καί ὁδηγοῦσε, τοῦ εἶπε: «Κάθε φορά πού θά συναντᾶς ἄνθρωπο στόν δρόμο σου, νά σταματᾶς καί νά τόν παίρνης». Ἡ γιαγιά πολλές φορές σταματοῦσε τά αὐτοκίνητα γιά νά τήν μεταφέρουν εἴτε στό Νοσοκομεῖο, εἴτε ὁπουδήποτε ἀλλοῦ χρειαζόταν.

Ὁ μεγάλος της ὁ γυιός Γεώργιος, ὅταν ἀκόμη στήν Ἑλλάδα οἱ μπανάνες ἦταν ἀπαγορευμένες, ἔφερε μέσῳ κάποιου γνωστοῦ του ἀπό τήν Γερμανία ὁλόκληρο κιβώτιο. Αὐτή τίς πῆρε καί τίς μοίρασε σέ ἄλλους. «Τά παιδιά μας, εἶπε, μποροῦν νά μεγαλώσουν καί χωρίς μπανάνες!».

Στόν ἐγγονό της Ἡρακλῆ γυιό τοῦ Ἰωάννη, εἶπε: «Ὅταν θά σέ ρωτοῦν ποιόν παπποῦ ἤ γιαγιά ἀγαπᾶς περισσότερο, ἐσύ θά λές ὅλους τό ἴδιο, γιά νά μήν στενοχωριέται κανείς». Αὐτό βέβαια τοῦ τό εἶπε, γιατί ὅταν τόν ρώτησαν ποιόν παπποῦ ἀγαπᾶ,

αὐτός σάν παιδί, ἐνῶ ἦταν κι ὁ ἄλλος παπποῦς μπροστά, εἶπε τόν Ἡρακλῆ!

Διηγεῖται ὁ κ. Ζήσης Μαλέας: «Πόση καλωσύνη ἔκρυβε μέσα της αὐτή ἡ γριούλα! Κάποτε τυχαία, τήν συνάντησα στόν δρόμο φορτωμένη μέ ροῦχα κι ἄλλα πράγματα.

-Γιά ποῦ, κυρία Σοφία, φορτωμένη πρωΐ-πρωΐ; σταμάτησα καί τήν ρώτησα.

-Πάω στό Νοσοκομεῖο. Ἤμουν χτές, πῆρα τά ροῦχα ἀπό μία κακομοίρα καί ἀνήμπορη, πού δέν ἔχει κάποιον δικό της καί πρέπει νά τῆς τά πάω. Τά ἔχω πλυμένα καί σιδερωμένα.

»Αὐτό ἔγινε ἀφορμή νά γνωριστοῦμε μέ τήν κυρία Σοφία καλύτερα. Εἶναι ἀμέτρητες οἱ φορές πού πηγαίνουμε τρόφιμα καί ροῦχα καί τά ἀφήνουμε ἔξω ἀπό τήν πόρτα τοῦ ἀποδέκτη, γιά τόν ὁποῖο πρωτίστως γνωρίζαμε ὅτι ἔχει ἀνάγκη.

»Θά μποροῦσα νά γράψω καί νά μήν τελειώνω καμμιά φορά καί νά γεμίσω ὁλόκληρα βιβλία μέ τίς τόσες θεοπρεπεῖς πράξεις της καί καλωσύνες. Καί πάλι ὁ Θεός ν' ἀναπαύση τήν ψυχή της καί ἄς γίνωνται τά ἔργα της παράδειγμα πρός ὅλους μας καί μάλιστα σήμερα πού ἔχει ἀνάγκη περισσότερο ὁ κόσμος ἀπό κάθε ἄλλη φορά. Παρέλειψα κάτι τό χαρακτηριστικό γιά τήν ἴδια. Ὅταν μιλοῦσε γιά τόν πόνο τοῦ κάθε συνανθρώπου μας, δάκρυζε, μέ τόσα δάκρυα, πού ἐντυπωσίαζε τόν κάθε συνομιλητή της. Καί ὅταν ρωτοῦσες ΄΄ἄν εἶναι δικό σου, πολύ δικό σου ἄτομο΄΄, ἡ κυρία Σοφία ἀπαντοῦσε: ΄΄Ὄχι, ἀλλά δέν παύει νά εἶναι συνάνθρωπός μας καί πρέπει νά κάνωμε κάτι τό καλό, γιά νά ἀπαλύνωμε τήν ψυχή του καί τόν πόνο του΄΄».

Ὁ κ. Ἰωάννης Ε. Δημητρόπουλος, ὑπάλληλος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, θυμᾶται: « Ἡ κυρία Σοφία ἔζησε στήν Καστοριά ὥς τά βαθειά της γεράματα πλάϊ στόν σύζυγό της Ἡρακλῆ. Ἀνέστησε τρία παιδιά, καταξιωμένα μέλη τῆς τοπικῆς κοινωνίας τῆς πόλεως.

»Τήν γνώρισα ἀπό μικρό παιδί στούς δρόμους τῆς Καστοριᾶς, νά περπατάη πλάϊ στόν σύζυγό της, τόν ὁποῖον θυμᾶμαι νά σέρνη σχεδόν πάντοτε ἕνα καροτσάκι γεμᾶτο διάφορα πράγματα, κυρίως τρόφιμα. Πάντα ἀναρωτοῦσα τό γιατί;

»Ἀργότερα, στήν δεκαετία τοῦ 1980, ὄντας ὑπάλληλος στήν Ἱερά Μητρόπολη Καστοριᾶς, τύχῃ ἀγαθῆ, γνωρίζω ἀπό κοντά τήν μακαρία γερόντισσα. Πολύ συχνά ἐπισκέπτεται τόν Μητροπολίτη μας κυρό Γρηγόριο. Ὡς ἐκ τῶν ἀμέσων συνεργατῶν του, ὡς Γραματεύς καί ὁδηγός, γίνομαι γνώστης τοῦ ἔργου τῆς Σοφίας, πού ἦταν φ ι λ α ν θ ρ ω π ί α. Ὅ,τι γράφεται στούς Μακαρισμούς, τοῦτο πράττει ἡ Σοφία. Ἐπισκέπτεται ἀσθενεῖς, προικίζει ἄπορα κορίτσια, φροντίζει πεινασμένους, χρηματοδοτεῖ ἀναγκαιότητες. Τό πιό σημαντικό. Μή γνωρίζοντας ἡ δεξιά της, τί

πράττει ἡ ἀριστερά.

»Φυσικά μία τέτοια προσωπικότητα, δέν μπορεῖ παρά νά ζῆ, πνευματική ζωή. Νηστεία, ἐξομολόγηση, ἐκκλησιασμός, θεία Κοινωνία».

Ὁ Γενικός Ἀρχιερατικός τῆς Μητροπόλεως Καστορίας πρωτοπρεσβύτερος Φώτιος Λεβέντης, μαρτυρεῖ: «Ἐγνώρισα τήν ἐνορίτισσά μου, μακαρίτισσα Σοφία Παναγιωτίδου, σύζυγος τοῦ Ἡρακλέους. Ἦταν ἀφοσιωμένη γυναῖκα στήν Ἐκκλησία μας καί συνεργάτης στά ἔργα ἀγάπης καί φιλανθρωπίας τοῦ Χριστοῦ.

»Σάν ἐφημέριος, συνεργάστηκα μαζί της σέ πολλά θέματα καί πρῶτα-πρῶτα στήν φιλανθρωπία. Ἔτρεχε ἀπο σπίτι σέ σπίτι καί βοηθοῦσε πολλούς φτωχούς ἀδελφούς μας. Χαρακτηριστικά, βοηθοῦσε πολλά ὀρφανά κορίτσια νά παντρευτοῦν καί τά προίκιζε. ΄΄Παπα-Φώτη, τό τάδε κορίτσι πρέπει νά τό βοηθήσωμε΄΄, μοῦ ἔλεγε. Μέ πρωτοβουλία δική της πηγαίναμε στά καταστήματα καί ἀγοράζαμε ψυγεῖο-κουζίνα-πλυντήριο κ.τ.λ., γιά νά προικίσωμε τό κορίτσι καί πολλά ἄλλα. Πήγαινε κρυφά ἔξω ἀπό τῶν πτωχῶν τίς πόρτες καί κρεμοῦσε τσάντες μέ κρέας καί ψώνια διάφορα. Κάτω δε ἀπό τήν πόρτα τούς ἔρριχνε φακελλάκι μέ χρήματα, γιά βοήθεια. Πηγαίναμε στό Γηροκομεῖο καί στό Νοσοκομεῖο γιά βοήθεια στούς ἀσθενεῖς. Ξενυχτοῦσε στά κρεββάτια ἀσθενῶν πού δέν εἶχαν συνοδό καί τούς ἔκανε συντροφιά. Μοῦ ἔλεγε νά συμβουλεύσω τόν Ἡρακλῆ νά μήν την φωνάζη, γιατί δέν ἤξερε οὔτε αὐτός τό ἔργο της καί τήν προσφορά της. Τῆς ἔλεγα ὅτι ὁ Ἡρακλῆς δέν φωνάζει, γιατί δέν θέλει νά πηγαίνης νά βοηθᾶς, ἀλλά γιά νά μήν σοῦ συμβῆ τίποτα τό βράδυ.

»Ἦταν μία ἁγία γυναῖκα. Τήν συναντοῦσα τό καλοκαίρι στήν ἀγορά νά μοιράζη κρύο νερό στους ἀνθρώπους. Περιέθαλπε στό σπίτι της ἡλικιωμένους καί ἀνήμπορους. Κοινωνοῦσε τακτικά (συνεχῶς κάθε Κυριακή) καί ἐξομολογεῖτο. Εἶχε ἄπειρη ἀγάπη γιά ὅλους καί ἀνεξικακία. Ὁ Θεός νά τήν κατατάξη στήν τρυφή τοῦ Παραδείσου. Ἀμήν».

Ἡ Σοφία ὅταν πήγαιναν μοναχές νά ψωνίσουν στό μαγαζί τοῦ συζύγου της Ἡρακλῆ, ἔπαιρνε κρυφά χρήματα ἀπό τό συρτάρι καί τίς ἔδινε, καί στό τέλος τίς ἔδινε μέ τά ψώνια καί ὅλα τά χρήματα πού εἶχαν πληρώσει.

Τό 1986 πού ἐγχειρίστηκε στό στομάχι της, ὁ γιατρός εἶπε ὅτι ἔχει ἕξι μῆνες ζωή ἀκόμα. Ὁ Θεός ὅμως τῆς χάρισε ἀκόμη ἕξι χρόνια προσφορᾶς καί βοήθειας. Ὅταν τήν πῆγαν στήν Θεσσαλονίκη στόν γιατρό γιά ἐξέταση, αὐτή ἔδειχνε νά μήν νοιάζεται καί τόσο, οὔτε νά ἀγωνιᾶ. Σκεφτόταν τήν ἐπιστροφή, σάν κάτι νά τήν περίμενε πίσω. Εἶχε τόσα νά σκεφτῆ καί νά τρέξη στήν Καστοριά, πού ἡ ὑγεία της δέν τήν ἀπασχολοῦσε καθόλου.

Πρίν ἀρρωστήση, ἔλεγε: «Ἐμένα ὁ Θεός δέν μοῦ ἔστειλε κάποια ἀρρώστεια».

Φάρμακα δέν πῆρε στήν ζωή της. Πέρασε ἀγόγγυστα τήν ἀρρώστεια της, δοξάζοντας τόν Θεό, χωρίς πραγματικά νά ταλαιπωρήση κανέναν γύρω της. Στήν ἐγγονή της Ἀρετή Παναγιωτίδου καί ἀδελφή μου, εἶπε: «Ὁ Χριστός σταυρώθηκε γιά ἐμᾶς καί ἐγώ τώρα θά παραπονεθῶ;». Στόν ἐγγονό της Νικόλαο Παναγιωτίδη τοῦ Γεωργίου, ὅταν τήν ρώτησε ἄν πονάη, εἶπε: «Ὅποιον ἀγαπάει ὁ Κύριος παιδεύει».

Μέ τό κομποσχοίνι στά χέρια της προσευχόμενη συνεχῶς στό κρεββάτι, δεχόταν φίλους καί συγγενεῖς. Κάποια ἡμέρα τήν ἐπισκέφθηκε ὁ μακαριστός Μητροπολίτης Σισανίου καί Σιατίστης κ. Ἀντώνιος, μέ τόν ὁποῖο διατηροῦσε πολύ καλές σχέσεις, ὅπως καί μέ ὅλους τούς Μητροπολίτες τῆς Καστοριᾶς. Μόλις μπῆκε στό δωμάτιό της, εἶπε: «Ἦρθα, μαννούλα μου, νά πάρω τήν εὐχή σου, τέτοιες μαννοῦλες κάθε 100 χρόνια γεννιοῦνται...».

«Ἐγώ Πέμπτη θά φύγω», ἔλεγε. Πράγματι στίς 30 Ἰουλίου 1992 σέ ἡλίκία 80 ἐτῶν, ἡμέρα Πέμπτη, φτερούγησε ἡ ψυχούλα της στόν οὐρανό. Παρέδωσε τό πνεῦμα της στίς 5:00΄ ἡ ὥρα τό ἀπόγευμα. Εἶχε καταλάβει καί εἶχε παρακαλέσει τά παιδιά της νά φύγουν. Τελικά στά χέρια τῆς νύφης της Χρυσάνθης Παναγιωτίδου ξεψύχισε. Ὅλη ἡ Καστοριά πέρασε νά χαιρετήση τήν κυρα-Σοφία, τήν ψυχή αὐτή πού στήν κυριολεξία ὄργωσε μέ τά εὐλογημένα ποδαράκια της κάθε γωνιά τῆς πόλης, γιά νά συνδράμη στόν πονεμένο ἄνθρωπο. Τήν ἐπόμενη ἡμέρα τό σῶμα της ἦταν ἀκόμα ζεστό. Τά παιδιά της μέ τό ἴδιο χέρι της, τῆς ἔκαναν τό σημεῖο τοῦ σταυροῦ στό σῶμα της.

Λίγο πρίν κοιμηθῆ, ἄφησε τήν παρακάτω διαθήκη στά παιδιά της, ὑπαγορεύοντάς την σέ κάποια κυρία, γιατί δέν γνώριζε ἡ ἴδια οὔτε τό ὄνομά της νά γράφη. Τήν παρακάλεσε νά μήν τήν παραδώση, μέχρι πού ὁ Θεός θά τήν πάρη κοντά Του. Ἔγραφε στήν διαθήκη της: «Ἀγαπητές μου νυφούλες καί ἀγαπημένα μου παιδιά, χρήματα δέν ἔχω καθόλου. Τά χρήματα πού σᾶς ἔδειξα, (400.000) δέν ἤτανε δικά μου. Τά δικά μου χρήματα, πού ἔπαιρνα ἀπό τήν σύνταξη, τά ἔδινα γιά τήν ψυχή μου καί γιά τήν δική σας ὑγεία. Χῶμα νά πιάνετε, παιδιά μου, χρυσάφι νά γίνεται. Μέ ἀπέραντη ἀγάπη, ἡ μητέρα σας Σοφία».

Ἡ ἐγγονή της Σοφία γράφει: «Λυπᾶμαι πολύ, γιατί τό διάστημα πού ἡ γιαγιά μου ἦταν πολύ ἄρρωστη στό κρεββάτι, δέν μπόρεσα νά τῆς προσφέρω οὔτε ἕνα ποτήρι νερό, γιατί ἀπουσίαζα. Εὔχομαι νά μέ συγχωρέση γι' αὐτό! Εὐχαριστῶ τόν Θεό πού μοῦ χάρισε μία τέτοια γιαγιά!!!

»Ὁ πατέρας μου Διονύσιος Παναγιωτίδης μοῦ ἔλεγε συχνά: ΄΄Σάν τήν μάννα μου δέν ὑπάρχει γυναῖκα΄΄ καί βούρκωναν τά μάτια του ἀπό σεβασμό καί ἀγάπη γιά τήν ἴδια. Πάντα τά παιδιά της καί οἱ νύφες της τήν ἀποκαλοῦσαν ΄΄μητέρα΄΄. Ὁ παπποῦς ὅταν κοιμήθηκε ἡ γιαγιά μοῦ εἶπε: ΄΄Κορίστι μου, ἔφυγε ἡ κολώνα τοῦ σπιτοῦ μου΄΄. Μακάρι ὅλοι οἱ ἄντρες ν' ἀγαποῦν τίς γυναῖκες τους, ὅπως ὁ παπποῦς μου. Γι' αὐτό

καί δέν ἄντεξε πολύ καιρό μακριά της. Σέ ἐνάμιση χρόνο φτερούγισε ἡ ψυχούλα του κοντά της μετά ἀπό μεγάλη δοκιμασία μέ τήν ὑγεία του. ΄΄Σόφια!! ΄΄, φώναζε στό κρεββάτι τοῦ πόνου, ΄΄Σόφια΄΄, στά ποντιακά. Ἕνα ἀπό τά 9 ἐγγόνια της βρίσκεται ἀπό τό 2000 στό περιβόλι τῆς Παναγίας μας. Εἶναι μοναχός καί προσεύχεται γιά ὅλους μας».

Αἰωνία της ἡ μνήμη. Ἀμήν.

[Από το βιβλίο: "Ασκητές μέσα στον κόσμο" (Τρίτος τόμος). Εκδότης ΙΕΡΟΝ ΗΣΥΧΑΣΤΗΡΙΟΝ «ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ» Μεταμόρφωσις Χαλκιδικής. Απρίλιος 2020]

(Πηγή ψηφ. κειμένου: orp.gr*, Η/Υ επιμέλεια Αικατερίνας Κατσούρη)*